

KYSTENS TRAGEDIER – 8:

”BOYE NILSEN”

AV IDAR KRISTIANSEN
TEGNINGER AV
PER FRENGER

12 hustruer og 23 ukonfirmerte barn sitter i dag i uvisshet og angst. Ennå er håpet der om at *underet* har skjedd, men det blir uten tvil svakere og svakere for hver dag som går...

Mennesker som har en vesentlig del av sin bevissthet rettet mot kyststrøkene og havet utenfor, vil huske at de har lest disse linjene, eller linjer som ligner til forveksling. Men spør man i hvilken anledning de ble skrevet, vil knapt en håndfull mennesker kunne svare. En savnet båt – javel. Men hvilken? «Peder Vinje», «Seiffjell», «Harmon», «Meteor», «Nysjø», «Lindøy», «Brenning» eller «Boye Nilsen»? Eller en av de nesten utallige andre som i årenes løp har kjempet sin siste kamp mot dødsdødsstrøtene på de norske fiskernes lange kirkegård?

Gjennom århundrer har det vært betraktet som en selvfølge at en fiskerbåt med to eller tyve mann forsvinner i blant. Det er den tribut som kystens folk må betale. Havet gir, skulle det da ikke også kunne ta?

Slik har kystens mennesker tenkt. Slik har de med primitiv natursamhørighet beskyttet sine egne sinn mot sorgens tyngende byrde. At båt og mannskap – nei, båt og *menn* er blitt borte, det skal man ikke huske lenger enn nødvendig. Det skal man glemme. Det er helsebot i glemselen.

Det er forståelig at de som sitter igjen med tapet tenker slik. Om de ten-

ker slik. Verre er det når den offentlige bevissthet ikke overlever de par-tre dagene avisene ofrer tragedien spalteplass, når vår og myndighetenes hukommelse er så kort at vi intet husker ut over den første overskrift – og dermed heller intet lærer. Om et tomanns fly krasjer på Østlandet, er det en ukens sensasjon i Oslo-avisene. Om fjorten mann blir borte på f. eks. Fugløybanen, da er hendelsen knapt verd en tospalters overskrift på første side – én dag.

Når 12 hustruer og 23 barn sitter igjen uten forsørgere, er det andre som sitter igjen uten sønner, uten brødre, uten kjærester, uten kamerater. Når f. eks. 14 fiskere brått blir borte, er det ikke få gjenlevende som blir berørt. Forliset har ringvirkninger. Sorg. Bitterhet. Fattigdom. Konkurs. Selvmord. I dragsuget etter synkende båter har mange gått ned.

M/S «Boye Nilsen» er en tråler på 186 brutto registertonn, bygget ved Gravdal Skipsbyggeri 1964. Hjemsted er Myre i Vesterålen. Besetningen er på 14 mann. 28-åringen Arnt Nilsen er skipper. Pappa Martin, 64 år, er med som mannskap. – For å passe på gutvapsen! fleiper noen. Som om ikke Arnt atskillige ganger har vist at han kan ta vare både på seg selv og andre! «Boye» drifter med trål for Vesterålen. Da de andre båtene kommer opp lørdag kveld, savner man den i laget. Nåja, sånt skjer ofte. Men pussig er det at de ikke melder fra over radioen.

Pussig at de ikke svarer på anrop! Har de det så forbasket travelt at de ikke har tid til å passe radioen?

Heller ikke søndag svarer «Boye». På Myre begynner man å bli urolig. Været har ikke vært det beste, og ingen har hatt forbindelse med båten siden fredag. Kan noe galt være hendt?

Joda, noe galt. Men ikke nødvendigvis noe alvorlig. En feil på senderen, en ødelagt antenne kan være grunn nok til tausheten. Men også grunn nok til den uroen som både rederen og andre på Myre kan føle som begynnende fysisk smerte.

Rederen anroper «Boye» søndag kveld, og grubler når han ikke anroper. Han grubler og anroper natt til mandag. Intet svar. Han vet at «Boye» er en ny og god båt, en av de beste. Typen er utprovd ved modellskipstanken i Trondheim, hvor stabilitetsprøvene gav helt tilfredsstillende resultater. Med trålvinsja akter, riktignok. Utstyret om bord er førsteklases, mannskapet likeså. Været har vært ruskete, men på ingen måte overhengig. En liten storm er ingenting for en båt som «Boye». Hvorfor er han da så urolig? Ingen grunn til uro! prøver han å forsikre seg selv. Bortsett fra tausheten, tausheten som kan skyldes så mangt. Ja, og så det med trålvinsja da, den de tillot seg å flytte forover, dit de selv ville ha den. Var det en feil å flytte den? Kan det ha forringet båtens stabilitet? Nei, nei! Hva tenker han egentlig? Begynner han å innbille seg at «Boye» har trillet rundt?

Heller ikke mandag er det livstegn å få fra «Boye». Kanskje best å få i gang

leting, tenker rederen, for alle tilfelles skyld. Ved 12-13 tiden ringer han politimesteren i Svolvær. Jo, det er slik at «Boye» er mistenkelig taus. Umulig å få forbindelse med båten. Kan politimesteren sørge for etterlysning over NRK? Skader heller ikke om redningsskøyta gjør en sving ut på feltet...

Rederen venter å høre etterlysningen over NRK ved 16-tiden. Den kommer ikke. Heller ikke kommer den i forbindelse med neste nyhetssending. Hva pokker er dette? Har politimesteren sovnet av?

Han har ikke det. Alle kystradiostasjoner er bedt om å anrope «Boye Nilsen». Dessuten er to redningsskøyter og to andre båter sendt ut på søking. Det bør klare seg. Ingen grunn til å sette igang storaksjon, bare for å oppdage at «Boye» har trøbbel med senderen!

Ved 20-tiden ser det ut som om politimesteren har vurdert situasjonen riktig. En av redningsskøytene rapporterer at fiskerbåten «Havtind» søndag kveld ved 19.30-tiden hørte «Boye Nilsen», som gjentatte ganger anropte redet, Myrefisk A/S, uten å få svar. Også «Rollanes» har hørt «Boye» søndag ettermiddag. Saken synes klar.

Selv om rederiet ikke har oppnådd forbindelse med båten, var den etter alt å dømme i beste velgående så sent som søndag kveld. At det ikke har vært mulig å oppnå forbindelse mandag heller, er det liten grunn til å legge vekt på. Senderen er antakelig så svekket at den ikke har tilstrekkelig rekkevidde, om tråleren er gått et stykke nordover.

Alle leter etter det samme.
Alle leter forgjeves.

SVARER IKKE

Rederen er lettet, mer lettet enn han kanskje burde være.

— Det sku' ikkje være nåkken groiinn tell å fortsætte med leitinga, politimester, mener han. — Dæm har antakelig litt toill med sendar'n, det e' nok det, ja. Så æg trur ikkje det sku' være nåkken groiinn tell å fortsætte...

Han er ikke alene om å være lettet, rederen. Også andre er det. Kvinnene som har kjent de grove fiskerhendes pilgrimsferd over deres nakne hud. Ungene, hvis trygghet og fremtid er uløselig forbundet med de fâmælte mennene om bord i «Boye». Kvinner og menn som har hatt en eller flere av dem som venn og kamerat — som i barneårene har lekt sammen med dem, fisket sammen med dem, danset, drukket, ledd, kanskje også grått sammen

med dem. «Boye Nilsen» har likevel latt høre fra seg, det er ingen grunn til engstelse!

De fire båtene som er på søking blir kalt tilbake. «Boye» har latt høre fra seg.

Men politimesteren finner skjellig grunn til å opprettholde ordren til kystradiostasjonene: — Kall opp «Boye Nilsen»!

Onsdag den 3. februar er Leonard Jensen fra Tromvik på Kvaløya i sjarken sin på vei ut mot feltet for å trekke bruket. Leonard har hørt havbruset fra fødselen av. Nesten hele sitt liv har han hatt sjøen under de store føttene sine. Han har sett havet i storm og stille, og mangt rart har han i årenes løp fisket

opp av bølgene. Som unggutt mistet han sin bror Alvin, dengang M/k «Dagny» med maskinskade i et forrykende stormvær slet fortøyningene på Skjervøy havn, drev ut like foran øynene på andre fiskere som hadde nok med å redde seg selv, drev ut av havna og inn mot Oksfjordklubben, hvor båt og mannskap møtte sin dystre skjebne i nådeløse hvitbrott mot bergene. Han har sett menn seile ut og bli borte, han har sett tårene hos gjenlevende kvinner og barn. Men det han mer enn noe annet har sett er hav, hav så langt øyet rekker, hinsides holmene, hinsides sund og renner og den vide Malangsgrunnen. Blikket er blitt vaksomt skarpt i det smale ansiktet — er blitt slik av alltid å stirre forover mot det kjente ukjente.

Også nå stirrer han forover, i retning Røssholmen. Har Røssholmen fått barn? undrer han. Det ser da virkelig ut som om den har en babyholme ved siden av seg, en holme som aldri har vært der før! Dette må undersøkes nærmere!

Få minutter senere vet Leonard at «babyholmen» er en lettått av plast, en lettått med kjølen i været. Han får den etter mye strev på rett kjøll, og ser at presenningen fremdeles er trukket over den. Leonard tar båten på slep, gjør vendereis til Tromvik, og ringer omgående til lensmannen.

Klokken 16 samme ettermiddag er engstelige mennesker på Myre og Som-

Forts. neste side

Tidende

Abisen med egen pakkedisk

Sjefredaktør: Frimand Plassen

Sportsredaksjon: Melvind Snerken

«Boye Nilsen»...

Forts. fra foregående side

Aabent Brev fra Sindre Piltingsrud:

Interessant Prinsipsag under Opseiling?

Også en stor del av dagens mannlige ungdom ligger vel til rette for juletrepynt. (En god bildetekst, etter Rods mening.)

Gjør det sjøl:

Juletrepynt for hippies!

I DAG: ENGLEHÅR.

Et stadig tilbakevendende diskusjonstema på friluftsmøter i Slottsparken er juletrepynten.

Riktignok har vi ennå tid på oss for juletreet skal pyntes, men i praksis viser det seg at vi får det hektiske jaget i innspurten. Derfor: Vær ekstra tidlig ute i år!

Alt som skal til, er en god saks, en liten tube fiskelim, noen papiljotter, samt vannstoffhyperoksyd. Med saksen klipper De av Deres hår så langt inn mot hodebunnen som mulig. Jo lenger De får håret, desto bedre. Hodebunnen kan De etterpå masere med lanolin-olje. Hodet dekker De med skinnlue eller sixpence. Vi går jo likevel mot en kaldere årstid.

Herr Redactør!

Jeg og min Værelseskamerad, herr Myrulbraathen, haver i disse smukke Høstdage drevet Rypejagt i Ringebu med mit gamle Remington I-løbs Hagelgevær.

Vi benytter ikke Fuglehunder. Hverken herr Myrulbraathen eller Undertegnede haver nogen Tiltro til Gordonsettere. Dertil virker disse Dyr for vimsede. Vi stoler derimod begge paa vort Instingt. Saa haver vi da ogsaa tilsammen 3 Menneskealderes Erfaring i at vandre i Terrainet og gjøre lagttagelser der.

Rypebestanden er blevet noget mindre med Aarene, haver vi Indtryk af. Vi løsnede kun ett Skud. Det var Myrulbraathen der sigtede, og jeg som trak af. Ordningen kan synes tungvindt, men vi gjør det saadan vi to.

Efter dette Skud havde vi Spactakeet gaaende her oppe, thi Folkepraten sier at vi havde skudt vor Hagelpatron af mod en mindre Klæsvask, der hang flagrende til Tørk på Sydsiden af Hjemmets Hovedbygning.

Herr Myrulbraathen der siktede Jagtgeværet ind, haver overfor Hjemmets Bestyrerinde, Barbro Kjeldstad, forklaret at han i den sørvestlige Bris tok denne Smaavask for et Rypekull, der flagrede hen over Engerne.

Sagen er nu den, Herr Redactør, at hverken min Værelseskamerad eller Undertegnede lenger haver Bærelseis for Jagtvaaben. En sliig Confiscation mener jeg dog ikke burde have rammet mig, der ikke sigtede, men kun trak af. Som Prinsipsag kunne den være interessant at føre for en Domstol.

Ærbødigst
Sindre Piltingsrud,
Hobbyjulist,
Krokryggen Gamlehjem,
Ringebu.

P.S. Hils Eders Hustru og charmente Børn!

D.S.

SISTE:

Tilspisset situasjon på Gamlehjemmet!

Ringebu, fredag. Forholdene på Krokryggen Gamlehjem tilspisset seg ytterligere i går da Myrullbråten ved 14,30-tiden uventet tok seg en stor slurk ublandet appelsinsaft i Gamlehjemmets spiskammer.

En talsmann for Hjemmets bestyrerinne opplyser at Myrullbråten aksjon kom fullstendig overraskende på kjøkkenpikene, som denne gang skal ha reagert usedvanlig skarpt etter at 28 håndklær og 14 putevar var blitt kassert etter haglskuddet.

Dårlig informert

Krokryggen Gamlehjem, mandag. Hobbyjulist Sindre Piltingsrud, uttalte på en pressekonferanse på Krokryggen Gamlehjem etter hjemkomsten fra en week-end-tur i helgen, at han ikke hadde visst noe om president Nixons forestående reise til Folkerepublikken China før hobbyjulist selv kom tilbake fra sin reise til Otta.

Dette forklarer Piltingsruds uvilje til å kommentere saken, heter det på informert hold i spisesalongen i dag.

Smak og behag

Til røkelaks kan man spare mange penger ved å benytte Helene Curtis Eggshampo istedenfor eggerøre, skriver en begeistret flyttsame Juri Filipsjærvi, som tok en luks på 8,7 kg. i Tanaelven i sommer.

Kjøreforbud for Kleppvold

(Fra vår korrespondent på Fagernes)

Under ekspedering av smørbutter på Slidre Dampstøveri torsdag kom meieribestyrer Olvar O. Kleppvolds venstre pekefinger i klemme da meieriassistent Emanuel Desperados slo tønnebåndene på.

Kleppvold som dagen etter hadde planlagt en biltur til hovedstaden med et parti mysuprim på tuber, måtte avlyse reisen fordi lensmannsbetjent Simon Snusen nedla forbud mot hasardiøs bilkjøring - så lenge blinklyshanda ikke var i orden.

Meieriassistent Emanuel Desperados som slo til for meieribestyrer Kleppvold gav klarsignal.

marøy, de to nabostedene som «Boyes» mannskap er fra, samlet rundt sine radioapparater. Er det noe nytt om «Boye»? Har noen fått kontakt med dem?

Der er nytt.

En bombe slår ned mellom dem, slår ned og eksploderer og forbrenner nesten alt deres håp til aske: En livbåt fra «Boye Nilsen» er funnet drivende ved Rossholmen vest av Kvaløy, Troms.

Sjokket lammer dem nesten. De ser på hverandre, veksler rådvile ord, tier. Hva betyr dette funnet? Er «Boye» gått ned, er menn, barn, brødre, fedre, kjærester, venner og kamerater forsvunnet i dypet? Driver noen av de fjorten rundt på ville ishavet i dette øyeblikk, i mørke, frost og sjødrefs? Eller har «Boye» vært ute i et lokalt, overhengig vær, har et kjeppbrott slått livbåten løs av daviten og lempet den over bord?

Det siste tror ikke mange, det første frykter mange. Men det er også mulig at mennene driver omkring, prisgitt hav og vintervær. Også det er mulig at de fortsatt kan reddes hjem!

Klokken halv ti om kvelden samles en flokk alvorlige karter nede på fryseriet for å diskutere situasjonen. De blir fort enige om at de bare har en ting å gjøre, fiskerne på Myre: Gå ut i natten med båtene sine, gå ut i mørket nordut for å søke etter savnede slektninger, naboer og venner! Hva står vi her og snakker for? Vi redder dem ikke med snakk! Få motoren i gang, så vi kan komme oss ut!

For to timer er gått haster 17 båter med til sammen 140 mann nordover gjennom leia, med Andenes som første stopp. Men alt klokken 5 om morgenen drar båtene videre nordover gjennom mørket - 17 båter på geledd.

Vil de finne noe? I tilfelle - hva?

Det viser seg at det allerede er funnet litt av hvert.

Første funn er faktisk gjort så tidlig som mandag. En trehvit platt på 3 x 1 meter er funnet i flomålet på Brensholmen. Den må være blitt kastet opp ved flo sjø klokken 4 om morgenen natt til mandag, tolv timer etter at «Rollanes» ørte «Boye». Men først noen dager senere forstår finneren betydningen av funnet.

Siden er mangt annet funnet av folk ute i havskjærene: Flottører, redningsvester, planker, en dekkseiler med fire trinn, en svart Monty-lue med skinnkant. Men ikke «Boye». Heller ikke 64-åringen Martin, 16-åringen Nils, eller noen av de andre som var med. Hvor er de, hvor er det blitt av dem?

Redningsaksjonen blir etter hvert temmelig omfattende. Fiskerbåter av alle størrelser gjør til sammen mer enn 140 søketurer bare innenfor rammen av det organiserte redningsarbeid. Men også andre er med: Et Shackleton-fly fra Royal Air Force, to norske helikoptre, tre norske marinefartøyer og tre redningskryssere. Alle leter etter det samme. Alle leter forgjeves.

«Boye Nilsen» er borte. 14 fiskere er borte for alltid. Man får se det i øynene. Man får resignere, som så ofte før. Redningsaksjonen blir avblåst.

Rederiet innskjerper daglig meldepikt for sine båter. Avisene starter innsamlinger til de etterlatte. Prestene holder molltunge, vakre minnetaler.

Første akt av tragedien er endt. ■